

Případová studie DĚČÍN: Využívání kupní síly zadavatele k sociální aktivizaci znevýhodněných osob

Zadavatel: Statutární město Děčín

Název: Zavedení sociálně
odpovědných veřejných zakázek

Širší společenské zájmy: Požadavek
zadavatele na zaměstnávání osob
znevýhodněných na trhu práce

Hodnocení: Aspekty odpovědného
zadávání byly zahrnovány
do hodnocení (kritérium zapojení osob
se ztíženým přístupem na trh práce
po celou dobu trvání zakázky)

STRATEGICKÝ PŘÍSTUP ZADAVATELE K ODPOVĚDNÉMU VEŘEJNÉMU ZADÁVÁNÍ

Děčín se nachází na severu České republiky a je jedním z 5 statutárních měst v Ústeckém kraji. Ústecký kraj má dlouhodobé problémy v oblasti nezaměstnanosti a vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných. I přes nízkou obecnou úroveň nezaměstnanosti v České republice se Ústecký kraj tradičně potýká s nezaměstnaností nad republikovým průměrem. Zavedením odpovědného zadávání může zadavatel aktivně podporovat zaměstnanost formou požadavku na zapojení určitého počtu či procent osob znevýhodněných na trhu práce do plnění veřejných zakázek. Jako vhodné se jeví rozsáhlejší veřejné zakázky, jejichž plnění probíhá delší dobu (např. úklid, stavební práce, péče o zeleně).

Využívání potenciálu veřejných nákupů k podpoře zaměstnávání a sociální aktivizace znevýhodněných osob, a tedy uplatňování takového požadavku by optimálně mělo vycházet ze strategie zadavatele. Nahodilé uplatňování požadavku nemůže vést ke kýženému sociálnímu cíli a může snižovat předvídatelnost chování zadavatele v očích dodavatelů. Město Děčín otázku nezaměstnanosti řeší ve Strategickém plánu rozvoje Města Děčín 2014–2020 a Strategickém plánu sociálního začleňování Děčína pro období 2018–2020. Mimo jiné zavedlo systém odpovědných veřejných zakázek (krité-

rium zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce po celou dobu trvání zakázky) a ve smlouvách o dílo zavedlo podmínku do držování pracovněprávních předpisů.

Strategický plán rozvoje Města Děčín 2014–2020, 3.5. Rozvojové téma E: Sociálně stabilní a bezpečné místo pro život definuje cíl:

■ cíl E3: Zajišťovat pomoc s uplatněním na trhu práce: „Cílem města bude pomáhat lidem motivovaným nalézt dlouhodobé zaměstnání s uplatněním na trhu práce, aktivně pracovat s nezaměstnanými a dále komunikovat se zaměstnavateli při tvorbě nových pracovních míst.“

Na jedné straně se zaměstnavatelé potýkají s nedostatkem kvalifikovaných a motivovaných zaměstnanců a na druhé straně je obtížné pro uchazeče získat práci u většího zaměstnavatele bez předchozí praxe a referencí. Město chápe, že podmínkou naplnění cílů je aktivní spolupráce se zaměstnavateli a Úřadem práce. S ohledem na cíle strategického plánu **město zavedlo systém sociálně odpovědných zakázek** (kritérium zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce po celou dobu trvání zakázky) a **zapojení znevýhodněných osob do prací organizovaných městem**. Zároveň se snaží vyrovnat nepoměr mezi nabídkou

a poptávkou kvalifikovaných technických profesí a potřeb zaměstnavatelů formou komunikace mezi vzdělávacími institucemi a zaměstnavateli a také v rámci spolupráce s Okresní hospodářskou komorou.

Indikátorem zavedení systému sociálně odpovědných zakázek je samotné jeho zavedení a realizace první sociálně odpovědné zakázky je precedentem pro další takové zakázky. „V jejich rámci lze stanovit podmínky pro dodavatele veřejné zakázky, např. nastavení zvláštních podmínek plnění veřejné zakázky, vhodných technických kvalifikačních předpokladů, vhodných hodnotících kritérií a o možnost/povinnost zvýhodnění dodavatelů zaměstnávajících osoby se zdravotním postižením.“ **Indikátorem pro zapojení znevýhodněných osob do prací organizovaných městem** je počet zapojených osob.

Strategický plán sociálního začleňování Děčína pro období 2018–2020, Tematická oblast 4: Zaměstnanost v Prioritě Z3. Podpora sociálního podnikání definuje cíle:

- Obecný cíl Z3.1: Do roku 2020 vznikne v Děčíně sociální podnik zaměstnávající osoby ohrožené na trhu práce.
- Obecný cíl Z3.1.2: Do roku 2020 budou v rámci alespoň jedné veřejné zakázky města uplatněna kritéria společenské odpovědnosti.

„Pracovní příležitosti pro dlouhodobě nezaměstnané, a tedy i příležitosti pro zapojení sociálních podniků, lze podpořit pomocí společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek ze strany města. Město může v zadávací dokumentaci uvést například podmínku stanovující zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných na realizaci zakázky.“

Nicméně zapojování znevýhodněných osob se nemusí týkat jenom dodavatele, ale na příkladu města Kadaň je namístě uvést, že pro hodnocení zapojování znevýhodněných osob do plnění veřejné zakázky není rozhodná osoba zaměstnavatele – uvedenou podmínku může realizovat přímo dodavatel, ale i kterýkoli jeho poddodavatel (rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 7. 2. 2017, č. j. ÚOHS-S0734/2016/VZ-04395/2017/543/MŠI, veřejná zakázka Chytré hřiště v Kadani).

Zahrnutí podmínky odpovědného zadávání ve smlouvách o dílo ve smyslu dodržování pracovních předpisů

■ Zhotovitel si je vědom skutečnosti, že objednatel má zájem o plnění předmětu této smlouvy dle zásad odpovědného zadávání veřejných zakázek. Zhotovitel se proto výslovně zavazuje při realizaci této smlouvy dodržovat vůči svým zaměstnancům vykonávaným práci související s předmětem této smlouvy veškeré pracovní právní předpisy, a to zejména, nikoli však výlučně, předpisy upravující mzdy zaměstnanců, pracovní dobu, dobu odpočinku mezi směnami, placené přesčasy, bezpečnost práce apod. Pro případ, že příslušný kontrolní orgán (Státní úřad inspekce práce, Krajská hygienická stanice atd.) zjistí svým pravomocným rozhodnutím v souvislosti s plněním této smlouvy porušení pracovních předpisů ze strany dodavatele, má objednatel právo na snížení ceny předmětu této smlouvy o 10 procent. Bude-li s dodavatelem zahájeno správní řízení pro porušení pracovních předpisů ze strany dodavatele v souvislosti s plněním této smlouvy, je dodavatel povinen zahájení takového řízení objednateli oznámit a objednatel má právo pozastavit výplatu 10 procent ceny díla do okamžiku právní moci rozhodnutí s tím, že po tuto dobu není v prodlení s úhradou ceny. Dodavatel je povinen do 7 dnů ode dne právní moci takového rozhodnutí předat objednateli ověřenou kopii s vyznačením právní moci s tím, že bude-li

pravomocně zjištěno v souvislosti s plněním této smlouvy porušení pracovních předpisů ze strany dodavatele, objednatel jednostranně započte pozastavenou část ceny na závazek dodavatele poskytnout slevu z ceny díla ve výši 10 procent. Pro případ, že nebude ve správním řízení pravomocně zjištěno v souvislosti s plněním této smlouvy porušení pracovních předpisů ze strany dodavatele, zavazuje se objednatel zadržovanou část ceny díla vyplatit dodavateli do 15 dnů ode dne převzetí ověřené kopie rozhodnutí s vyznačením právní moci.

Jaké má statutární město Děčín praktické zkušenosti s odpovědným zadáváním?

„Zadavatel u všech níže uvedených zakázek vni- mal možnost připojit se k sociálně odpovědnému zadávání. Vzhledem k tomu, že je však velmi obtížné definovat požadavek počtu zapojených osob, zvolil variantu dílčího hodnotícího kritéria prostřednictvím elektronické aukce, kdy bylo jas- ně dáno rozmezí 0 až 5 osob. Uchazeči uváděli počet nejčastěji 5 či 2 osoby, ale i nulu. Tedy že nezaměstnají žádnou osobu. Což bylo například u sběrného dvora, kdy počet pracovníků na ploše není velký. Vycházeli jsme z toho, že tou osobou nemusí být vždy manuálně pracující, ale i člověk, který bude zajišťovat technické pozice. Víze byla i taková, že v případě pevné podmínky na za- městnání znevýhodněných osob bychom se mohli připravit o nabídky.“

Ing. Věra Havlová, vedoucí oddělení veřej- ných zakázek, Magistrát města Děčín

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE (2015–2017)

Název: Nakládání s odpady (předmět plnění: zajištění systému činností souvisejících se sběrem, svozem a s využitím nebo odstraňováním odpadů, délka trvání smlouvy: 5 let)

Širší společenské zájmy: Požadavek zadavatele na zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce

Hodnocení: 80 % celková cena, 20 % zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce (max. 5 osob)

Předpokládaná hodnota: 286 000 000 Kč bez DPH

Právní předpis: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Základním hodnotícím kritériem byla eko- nomická výhodnost nabídky složená z díl- čích hodnotících kritérií:

■ **80 % zahrnuje celkovou cenu** za prove- dení předmětu veřejné zakázky za celou dobu plnění

80 * $\frac{\text{hodnota nejnižší nabídky}}{\text{hodnota posuzované nabídky}} = \text{hodnotící body}$

■ počet (max. 5) zapojených osob se ztíže- ným přístupem na trh práce (tj. uchazeč o zaměstnání, který byl bezprostředně před započítáním plnění zakázky veden v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetr- žitě déle než 5 měsíců na Úřadu práce Čes- ké republiky) pak tvoří **20 % z celkového hodnocení**

20 * $\frac{\text{hodnota posuzované nabídky}}{\text{hodnota nejvyšší nabídky}} = \text{hodnotící body}$

Po posouzení jednotlivých nabídek probíhala elektronická aukce. Ze 3 nabídek byl vybrán uchazeč, jehož nabídka získala plných 100 bodů na základě nejnižší nabídkové ceny a nej- vyššího počtu osob se ztíženým přístupem na trh práce, které se budou podílet na reali- zaci této veřejné zakázky. Zhotovitel prokázal zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce příslušnou pracovní smlouvou a osvěd- čením z Úřadu práce o době trvání evidence, a to nejpozději v 1. den plnění této smlouvy, a následně každý rok trvání smlouvy nejpozdě- ji k 31. 3. Přitom po celou dobu je povinen za- pojít 5 osob se ztíženým přístupem (v případě, že dojde k ukončení pracovního vztahu, je zhotovitel povinen nahradit výše uvede- nou osobu jinou osobou se ztíženým pracov- ním uplatněním, a to nejpozději do 1 měsíce po skončení pracovního vztahu).

Dílčí kritérium zaměstnávání osob se ztíže- ným přístupem město uplatnilo i v dalších nadlimitních zakázkách. Kritéria, způsob hodnocení a doba plnění byly stejné jako u zakázky „Nakládání s odpady“.

Název: Sběrný dvůr

Širší společenské zájmy: Požadavek zadavatele na zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce

Hodnocení: 80 % celková cena, 20 % zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce (max. 5 osob)

Předpokládaná hodnota: 104 000 000 Kč bez DPH

Právní předpis: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Po posouzení jednotlivých nabídek probíhala elektronická aukce, ze dvou nabídek byl vybrán uchazeč, jehož nabídka získala plných 100 bodů na základě nejnižší nabídkové ceny a nejvyššího počtu osob z řad osob se ztíženým přístupem na trh práce, které se budou podílet na realizaci této veřejné zakázky (zhotovitel zaměstnává 1 osobu se ztíženým přístupem na trh práce).

Název: Údržba zeleně

Širší společenské zájmy: Požadavek zadavatele na zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce

Hodnocení: 80% celková cena, 20% zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce (max. 5 osob)

Předpokládaná hodnota:

97 500 000 Kč bez DPH

Právní předpis: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Po posouzení jednotlivých nabídek probíhala elektronická aukce, ze 4 nabídek (z 5 doručených 1 vyřazená) byl vybrán uchazeč, jehož nabídka získala plných 100 bodů (zhotovitel zaměstnává 5 osob se ztíženým přístupem na trh práce).

Název: Údržba komunikací

Širší společenské zájmy: Požadavek zadavatele na zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce

Hodnocení: 80% celková cena, 20% zapojení osob se ztíženým přístupem na trh práce (max. 5 osob)

Předpokládaná hodnota:

130 000 000 Kč bez DPH

Právní předpis: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Po posouzení jednotlivých nabídek probíhala elektronická aukce, z 5 nabídek byl vybrán uchazeč, jehož nabídka získala 99,80 bodů (zhotovitel zaměstnává 5 osob se ztíženým přístupem na trh práce).

Název: Revitalizace veřejného

prostranství panelového sídliště Březiny

Širší společenské zájmy: Požadavek zadavatele na zaměstnání osob znevýhodněných na trhu práce ve formě zvláštní podmínky

Hodnocení: 85% nejvyšší nabídková cena, 15% doba realizace ve dnech

Předpokládaná hodnota:

46 553 326 Kč bez DPH

Právní předpis: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Z 6 nabídek byl vybrán uchazeč, který zaměstnává 1 osobu se ztíženým přístupem na trh práce.

Únor 2019:

Nyní od počátku plnění do konce smlouvy, tj. od 05/2016 do 04/2021, dodavatel zaměstnává 16 osob. Z toho je 11 stálých zaměstnanců (1 osoba na svoz odpadu, 5 na údržbu zeleně, 5 na údržbu komunikace) a u 5 míst dochází k fluktuaci. Zadavatel plnění této podmínky kontroluje jednou ročně. ■

*Mgr. Regina Hulmanová, Mgr. Adam Gromnica
Projekt „Podpora implementace a rozvoje sociálně odpovědného veřejného zadávání“
www.sovz.cz*

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Piráti chtějí zrušit desetitisícový poplatek za podnět na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Pirátský místopředseda Poslanecké sněmovny Vojtěch Píkal je připraven předložit novelu, která zruší vysoký poplatek za podnět na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Ten byl donedávna jediným pro občany bezplatným prostředkem ochrany veřejného zájmu v oblasti zadávání veřejných zakázek.

Z poplatnění jinak obecného institutu podnětu exklusivně pro oblast veřejných zakázek částkou v hodnotě 10 tisíc korun se v roce 2016 v zákoně objevilo z iniciativy poslanců a nebylo součástí původního vládního návrhu zákona. Pozměňovací návrhu z dílny poslanců ČSSD předcházel bezprecedentní lobbying ze strany pracovníků Úřadu pro ochranu hospo-

dářské soutěže. Protiústavnost poplatku již namítaly u soudů protikorupční neziskové organizace.

„Je zcela absurdní, aby občan musel nést vysokou poplatkovou povinnost za to, že státu ve svém volném čase pomáhá plnit úkoly, ke kterým je sám ze zákona povinen. Jedná se o nepřiměřený zásah do petičního práva garantovaného Listinou základních

práv a svobod,“ vysvětluje situaci pirátský místopředseda Poslanecké sněmovny Vojtěch Píkal.

Návrh na zrušení poplatku od spolku Oživení u Ústavního soudu podpořila také veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová. Ve svém podání protiústavnost předmětného poplatku vysvětlovala nejenom nepřiměřeným zásahem do ústavně garantovaného práva petičního, ale také nepřímou diskriminací na základě majetku. Návrhu bohužel nebylo ze strany Ústavního soudu vyhověno z procesních důvodů. Piráti proto nyní budou usilovat o jeho zrušení legislativní cestou. ■

Zdroj: www.pirati.cz – tiskové zprávy